

NOWE DYREKTORIUM NA TEMAT PASTERSKIEJ POŚLUGI BISKUPÓW

Kongregacja ds. Biskupów opublikowała w 2004 roku Dyrektorium na temat pasterskiej posługi biskupów *Apostolorum successores*.¹ Nowy dokument powyższej Kongregacji Kurii Rzymskiej został zaaprobowany, w czasie audiencji dla jej Kardynała Prefekta, przez papieża Jana Pawła II dnia 24 stycznia 2004 roku, który zarazem polecił, aby Dyrektorium zostało opublikowane. Dyrektorium, zbiór szczegółowych zasad i przepisów regulujących postępowanie i działalność osób lub instytucji kościelnych w określonej dziedzinie, po Soborze Watykańskim II znalazł zastosowanie w realizacji postanowień soborowych (np. Dyrektorium ekumeniczne, katechetyczne)².

---

¹ Congregazione per i Vescovi, *Direttorio per il ministero pastorale dei Vescovi «Apostolorum successores»*, Libreria Editrice Vaticana 2004.

² F. Pasternak, *Dyrektorium*, w: *Encyklopedia katolicka*, Lublin 1985, t. IV, k. 432 n.

Również w okresie posoborowym Św. Kongregacja ds. Biskupów opublikowała Dyrektorium *Ecclesiae imago* na temat pasterskiej posługi Biskupów.

Nowe Dyrektorium składa się z Wprowadzenia, dziewięciu rozdziałów, Zakończenia oraz Dodatku. We Wprowadzeniu czytamy, że Biskupi, następcy Apostołów, dzięki Duchowi Świętemu powierzonym im w konsekracji biskupiej są Pasterzami Kościoła, którym powierzone zostało zadanie nauczania, uświęcania oraz kierowania w łączności hierarchicznej z Następcą św. Piotra. Ponadto wspomniana introdukcja zaznacza, że nowe Dyrektorium uaktualnia oraz uzupełnia poprzednie z 22 lutego 1973 roku, które powszechnie jest znane jako Dyrektorium *Ecclesiae imago*. Celem dokumentu jest wspomóc Biskupów w podejmowaniu wyzwań płynących tak ze strony współczesnego Kościoła jak i świata. Samo Dyrektorium wspomina, że w praktyce Kościoła, już od XVI stulecia, datowane są różne publikacje (*Enchiridion, Praxis, Statuta, Ordo, Dialogi, Aphorismata, Munera, Institutiones, Officium* oraz podobne), których celem było dawanie Biskupom odpowiednich pomocy duszpasterskich dla lepszego wykonywania przez nich zadań pasterskich. Ponadto Wprowadzenie mówi, że zasadniczymi źródłami dokumentu jest doktryna Soboru Watykańskiego II, liczne dokumenty oraz nauczanie Biskupów Rzymskich okresu posoborowego oraz Kodeks Prawa Kanonicznego z 1983 roku. Ponadto czytamy, że Dyrektorium jest ściśle związane z Adhortacją apostolską *Pastores gregis*, która będąc posynodalnym dokumentem zbiera propozycje oraz odpowiedzi X Zwykłego Zgromadzenia Generalnego Synodu Biskupów z 2001 roku na temat posługi Biskupów na początku trzeciego tysiąclecia. Zresztą wspomniany Synod Biskupów sugerował, aby ówczesne Dyrektorium z 1973 roku, zostało uaktualnione; można dodać, że była to konieczność, która związana była, między innymi, z opublikowaniem nowego Kodeksu łacińskiego w 1983 roku jak również i Kodeksu wschodniego w 1990 roku.

Natura Dyrektorium *Apostolorum successores*. Dokument ma charakter duszpasterski oraz praktyczny, zawiera liczne konkretne wskazania dla współczesnej działalności Biskupów. Nowością Dokumentu, w relacji do poprzedniego z 1973 roku, jest rozdział trzeci dotyczący duchowości oraz formacji stałej Biskupów, jak również rozdział dziewiąty na temat Biskupów emerytów, który wymienia ich relatywne prawa i obowiązki w relacji do Kościoła powszechnego oraz partykularnego.

Poszczególne rozdziały dokumentu omawiają: tożsamość oraz misję Biskupa (rozd. I); jego troskę o Kościół powszechny i współpracę z innymi Biskupami (rozd. II), duchowość oraz formację stałą Biskupa (rozd. III), posługę Biskupa w Kościele partykularnym (rozd. IV), „munus docendi” Biskupa diecezjalnego (rozd. V), jego zadanie uświęcania – „munus sanctificandi” (rozd. VI), „munus regendi” Biskupa diecezjalnego (rozd. VII), parafię, dekanat oraz wizytację pasterską Biskupa (rozd. VIII), ostatni rozdział mówi na temat Biskupa emeryta (rozd. IX)³ Na końcu Dyrektorium znajduje się Dodatek, odnoszący się do okresu „sede vacante” w życiu diecezji. Bardzo cennym jest również indeks tematyczny „Apostolorum successores”.

³ Najbardziej rozbudowanymi są: rozdział czwarty Dyrektorium, który zawiera następujące osiem punktów (zasady generalne na temat rządów pasterskich Biskupa, władza biskupia, Biskup pomocniczy, Koadiutor oraz Administrator Apostolski, Prezbiterium, Seminarium, Diakoni stali, Zakony i Stowarzyszenia Życia Apostolskiego, wierni świeccy) oraz rozdział siódmy, który analizuje, między innymi: władzę pasterską, misję ewangelizującą Biskupa, instytucje wspomagające funkcje pasterskie Biskupa (synod diecezjalny, kuria diecezjalna, Rady diecezjalne, Kapituła kanoników) oraz administrowanie przez Biskupa dóbr kościelnych diecezji.

Nowe Dyrektorium można określić krótko jako poręczny i praktyczny podręcznik dla Biskupów, wskazujący, przede wszystkim w oparciu o Magisterium Soborowe oraz posoborowe, jak również w oparciu o kodyfikację z 1983 roku, poszczególne zadania Biskupów we współczesnym Kościele.

Ks. Tomasz Rozkrut